

Както се види отъ горнитѣ числа сумата на текущата пасивна смѣтка (текущи смѣтки кредиторни) се е повишила отъ 18.028.₄ хил. лв. прѣзъ 1903 г. на 58.584.₈ хил. лв. прѣзъ 1908 г. Сумитѣ по тази смѣтка се съставятъ отъ сумитѣ на пощенската спестовна каса и отъ сумитѣ на различнитѣ държавни и др. фондове, управлявани отъ Б. Н. Банка (пенсионни фондове, приходи на търговскитѣ камари, фондъ на Червения Кръстъ, фондъ Алекс. Невски и др.). Тукъ влизатъ и сумитѣ на държавата (фондъ) за постройка на желѣзни пѣтища, отдѣленъ изъ сумитѣ на държавния заемъ отъ 1907 година.

Къмъ групата на текущитѣ смѣтки ние отнесохме и текущата безлихвена смѣтка на държавното съкровище.

Тя състои отъ приходи на държавата.

Споредъ съществуващитѣ законоположения за банката (§ 18 отъ устава отъ 1879 г., чл. 5 (прѣдпоследна алинея) на закона отъ 1885 и чл. 49 на закона отъ 1906), Б. Н. Банка приема държавнитѣ суми, постъпили на приходъ за смѣтка на държавното съкровище, и изплаща разходите на същото въ размѣръ на постъпленията.

Въ първитѣ нѣколко години слѣдъ учрѣдяването на банката, когато оборотнитѣ срѣдства на последната отъ влогове, текущи смѣтки и пр. сж били твърдѣ минимални и когато отъ друга страна разходите на държавата сж били твърдѣ ограничени по отношение на приходитѣ ѝ, почти единственъ източникъ отъ оборотни срѣдства за операциитѣ на банката е съставлявало перото приходи на държавата. Въ по-ново врѣме обаче, когато разходите на държавата значително нарастватъ спроти приходитѣ ѝ, Б. Н. Банка е утилизирала за операциитѣ си една твърдѣ ограничена сума отъ срѣдствата на държавата и дори въ много случаи баланситѣ на банката отбѣлжватъ държавното съкровище като длъжникъ вмѣсто да бже само кредиторъ по тази си смѣтка. Така напр. прѣзъ годинитѣ 1892, 1893, 1900 и 1901 авансираниѣ суми на държавата по безлихвената ѝ смѣтка сж прѣвишавали постъпленията съ 184.₅, 531.₂, 916.₇, 233.₅ и 1.772.₉ хил. лв. съответно. Срѣдниятъ размѣръ пъкъ на сумитѣ, които банката е можала да оползитвори за операциитѣ си, е изчисленъ отъ насъ на 726.₀ хил. лв. срѣдногодишно за 20-лѣтнето 1886/1905, и на 1.483.₄, 2.023.₈ и 1.479.₁ хил. лв. за 1906, 1907 и 1908 г. г. съответно.

в) Депозити на хранене.

Нераздѣлна часть отъ вложната операция съставлява, както казахме подъ линия на стр. 36, смѣтката извѣстна подъ името „депозити на хранение“ (dépôts volontaires). Влоговетѣ отъ този родъ нѣматъ банковъ характеръ, затова нашитѣ прѣсмѣтания ги изключаватъ отъ обрачателнитѣ срѣдства на банката.¹⁰⁾ А ако при все това даваме по-долу цифрата имъ, то е за да охарактеризираме учрѣдението, което ги притежава, отъ друга

мл. лв. На същата мисль навеждатъ и срѣднитѣ числа: по печатнитѣ баланси на банката срѣдната норма на разнитѣ активи е 5.022.₂ хил. лв. когато срѣдната сѣмо на сѣдебнитѣ дѣла, изчислена върху база на счетоводнитѣ книги, не е падала по-долу отъ 6.478.₀ хил. лв. Ако управитѣлното тѣло на банката държи за своята чѣсть, то трѣба да обясни на обществото какви коригирания, за да не кажемъ нѣщо повече, върши съ балансѣтъ си.

¹⁰⁾ За депозититѣ на хранение банката не само че не плаща лихва, нѣ, напротивъ, тя събира извѣстно право (такса) за пазенето имъ, въ размѣръ на 0.17½ % оо. споредъ тарифата отъ 1904 год. (Доповитѣтъ отъ цѣнни книги, оставенъ въ залотоу срѣщу заемъ или срѣщу спец. тек. смѣтка, е освободенъ отъ таксата за хранение)